

Eucharistie vieren op zondag

Beleidsbrochure

Bisdom Hasselt
september 2006

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	1
Deel I: Eucharistie vieren op zondag - Beleidslijn	3
Deel II: Kanttekeningen	6
<i>Eucharistie, een profetisch teken - Basisoptie en historiek</i>	6
<i>Kwaliteit van de viering en van de gemeenschap</i>	8
<i>Thuiskomen in de eucharistische gemeenschap</i>	9
<i>Geen vervangende gebedsvieringen op zondag</i>	12
<i>Een uitzonderingsmaatregel</i>	13
<i>De eucharistie en de voorganger</i>	14
<i>Eucharistie in de week</i>	16
<i>Een bredere gebedscultuur in de plaatselijke gemeenschap</i>	17
<i>Een zorg voor later? - Nu eraan beginnen!</i>	18
<i>Tot besluit</i>	20
Deel III: Procedure bij reorganisatie	21
De moderator coördineert het overleg	21
Het federatieteam toetst een voorstel bij de plaatselijke gemeenschappen	21
Deken en parochievicariaat ondersteunen.....	21
Overleg met en bekrachtiging door het parochievicariaat	22
Een eerste evaluatie na één jaar	22
Deel IV: Werkvormen	23
Ter inleiding	23
Wat wordt aangeboden?.....	24
Tips voor de begeleiding.....	25
<i>Kennismaking met en eerste toetsing van de beleidslijn</i>	26
<i>Schema bij: "Kennismaking met en eerste toetsing van de beleidslijn"</i>	27
<i>Eucharistische gemeenschap: kan dat?</i>	30
<i>Werkblad bij: "Eucharistische gemeenschap: kan dat?"</i>	32
<i>Een denkoefening over de eucharistievieringen op zondag en zaterdagavond in onze federatie</i>	34
<i>Werkblad bij: "Een denkoefening over de eucharistievieringen op zondag en zaterdagavond in onze federatie"</i>	36
<i>Eucharistische gemeenschap: waar reeds aanwezig?</i>	39

<i>Werkblad bij: "Eucharistische gemeenschap: waar reeds aanwezig?"</i>	40
<i>Eucharistische gemeensch</i>	
<i>Welke parochie is waar sterk in? Waar is samenwerken wenselijk?</i>	42
<i>Werkblad 1 bij: "Eucharistische gemeenschap: Welke parochie is waar sterk in? Waar is samenwerken wenselijk?"</i>	44
<i>Werkblad 2 bij: "Eucharistische gemeenschap: Welke parochie is waar sterk in? Waar is samenwerken wenselijk?"</i>	55
<i>Werkblad 3 bij: "Eucharistische gemeenschap: Welke parochie is waar sterk in? Waar is samenwerken wenselijk?"</i>	56
<i>Een denkoefening over het aantal vieringen in de week in onze federatie</i>	58
<i>Werkblad bij: "Een denkoefening over het aantal vieringen in de week in onze federatie"</i>	60
<i>Biddend afsluiten</i>	62

VOORWOORD

Het samenkomen op zondag vormt een belangrijke rode draad doorheen de geschiedenis van onze christelijke gemeenschappen. Het woord van Jezus: "Blijf dit doen om Mij te gedenken" (Lc 22, 19) heeft ons aangesproken om ons doorheen de eeuwen te verzamelen rond zijn Woord en rond zijn tafel. Soms zijn deze samenkomsten uiterst eenvoudig of intiem. Soms zijn ze feestelijk en omgeven met luister. Zo vaak heeft ons hart gebrand toen Hij ons de Schrift ontsloot (Lc 24, 32) en wij Hem herkenden bij het breken van het brood (Lc 24, 35).

Snelle evoluties in onze cultuur en in Kerk en samenleving vragen ons nu om gepaste keuzes te maken betreffende het vieren van de eucharistie op zondag. Die keuzes kunnen hier en daar verschillend zijn van de opties die genomen worden in andere continenten. Geloofsbeleving, mobiliteit en mogelijkheden zijn er ook vaak heel anders dan bij ons...

Deze beleidsbrochure, opgemaakt na veel overleg met priesters, diakens en leken in talloze raden en samenkomsten, wil ons helpen om samen het juiste perspectief te kiezen omtrent het vieren van de eucharistie in onze parochies en federaties. Ik beveel ze u graag aan, samen met de parochievicaris en met de medewerkers van het parochievicariaat. Zij delen met mij en met u allen de zorg van de Kerk dat de eucharistie in de toekomst "bron en hoogtepunt" ('Lumen Gentium' 10) wordt van nieuw christelijk leven.

+ Patrick Hoogmartens
bisschop van Hasselt

WAT VINDT U IN DEZE BELEIDSBROCHURE?

De **beleidslijn** 'Eucharistie vieren op zondag', zoals ze in het juninummer van het diocesane tijdschrift 'Samen' werd gepubliceerd. Deze beleidslijn geeft kort en krachtig aan welke de keuzes in het bisdom Hasselt zijn, als het gaat over eucharistie vieren op zondag.

De **kanttekeningen** geven verdere uitleg en overwegingen bij elk van de punten van de beleidslijn.

In kort bestek wordt op een rijtje gezet wat te doen bij **reorganisatie**.

De **werkvormen**, door de Dienst Parochieopbouw uitgewerkt, zijn hulpmiddelen om in een federatieraad of een breder overleg kennis te maken met de beleidslijn en van daaruit de eigen situatie kritisch te bekijken en aan de toekomst te werken.

DEEL I: EUCHARISTIE VIERN OP ZONDAG - BELEIDSLIJN

- 1 Het is de fundamentele roeping van de christenen samen te komen als gemeenschap op de Dag des Heren en Christus als Verrezen Heer te ontmoeten in het lezen van het Woord en door het breken van het Brood. De eucharistie op zondag is werkelijk hoogtepunt en bron van het christelijke leven. Ze is bovendien een profetisch teken voor de wereld. De eucharistie is identiteitsbepalend voor de gemeenschap. Vandaar de duidelijke optie in ons bisdom om op 'zondag' en dan bedoelen we inclusief op zaterdagavond, de eucharistie te vieren.
- 2 We trachten in elke parochiekerk op 'zondag' één eucharistie te vieren, in sommige grotere centra eventueel een tweede. De kwaliteit van de eucharistieviering en de groeiende verbondenheid tussen de leden van de gemeenschap hebben voorrang op een zogenaamd ruim aanbod aan vieringen.
- 3 In een aantal parochies kan niet elke 'zondag' de eucharistie gegarandeerd worden. Hier zullen de plaatselijke gemeenschappen onderling afspraken maken binnen heel de federatie om te komen tot grensoverschrijdende 'eucharistische gemeenschappen.' Binnen de federatie wordt op één of twee vaste plaatsen elke 'zondag' de eucharistie gevierd. Zo waarborgen we continuïteit en de zekerheid van een referentiepunt, zowel voor de herders als voor de gelovigen. Het kan gaan om duidelijke, sociologische centra of om plekken waar de praktijk van vaste federatieve vieringen in een bepaalde kerk al ingang gevonden heeft. Men kiest voor deze vaste eucharistievieringen ook de zogenaamde 'betere uren' op zaterdag of op zondag. In de andere kerken van de federatie kan - in de mate van het mogelijke - in een beurtsysteem, afwisselend de eucharistie gevierd worden.

- 4 Waar op deze wijze niet elke 'zondag' de eucharistie wordt gevierd, wordt geen vervangende gebedsviering gehouden. De gelovigen worden uitgenodigd om samen met de parochianen van de andere kerken in de federatie de 'eucharistische gemeenschap' als een thuis te beleven. Actieve inzet in de liturgie over de grenzen heen kan het gemeenschapsgebeuren alleen maar bevorderen. Aandacht voor en afspraken over verplaatsing voor sommige groepen mensen kunnen nodig zijn.
- 5 Een vervangende gebedsviering op 'zondag' gebeurt enkel wanneer de geplande eucharistieviering niet kan doorgaan wegens afwezigheid van de priester. We denken aan een retraite of vakantie, of aan onvoorziene omstandigheden als ziekte.
- 6 Priesters kunnen met toelating van de bisschop, aldus het kerkelijk recht, om goede redenen tweemaal voorgaan; op zon- en feestdagen zelfs tot driemaal, als de pastorale nood dit vereist. In de regel betekent dit met de zaterdagavond erbij: drie, uitzonderlijk vier vieringen per 'zondag'. Indien de pastoors en onderpastoors in de federatie – die de normale voorgangers van de zondagsviering zijn – na redelijke schikkingen nog in te veel vieringen zouden moeten voorgaan, kunnen zij beroep doen op andere priesters, actieven of emeriti.
- 7 Waar mogelijk wordt op de weekdays – eventueel afwisselend in de federatie – dagelijks de eucharistie gevierd. Dit houdt rekening met de spiritualiteit van de priester en met de terechte verwachtingen van de gelovigen.
- 8 In de plaatselijke gemeenschappen kunnen gebedsvieringen op weekdays een ruimere gebedscultuur naast de eucharistie bevorderen en een zekere gewenning scheppen voor vervangende gebedsvieringen op zondag in geval van nood. De rol van de gebedsleiders zal zich in dit bredere veld en altijd in relatie met de vaak grens-

overschrijdende 'eucharistische gemeenschap', kunnen ontplooiën. Ook andere liturgische vieringen, zoals uitvaartliturgie en huwelijk, zijn in principe vieringen in de plaatselijke parochiekerk.

- 9 Dit alles vraagt een geleidelijke mentaliteitswijziging in de parochies van de federatie. Nu al kan dit besproken worden in teams en raden. Waar zich concrete stappen aandienen, zoekt men in de federatie naar de best mogelijke regeling aan de hand van deze beleidsnota. Hierin is de moderator procesbegeleider, gesteund door de deken. In de plaatselijke besprekingen en zeker voorafgaand aan beslissingen, is overleg met en bekrachtiging door het parochievicariaat noodzakelijk. Nieuwe schikkingen worden na een werkjaar geëvalueerd.

Karel D'Huys,
bissch. vicaris van de parochies

+Patrick Hoogmartens
bisschop van Hasselt

DEEL II: KANTTEKENINGEN

EUCHARISTIE, EEN PROFETISCH TEKEN - BASISOPTIE EN HISTORIEK

KANTTEKENING BIJ § 1

De beleidslijn die hier voorligt, kent een lange voorgeschiedenis van reflectie en gesprek in de bisschopsraad, in de dekensvergadering, in pastoraal theologische conferenties met priesters, diakens en leken. Het ging steeds om het winnen van dieper inzicht in de betekenis van de eucharistie en van het zondagse samenkomen, om het aftasten van de mogelijkheden van vervangende gebedsvieringen op zondag. Het voorbije jaar werd de draad intensief opgenomen met in het achterhoofd de heel concrete vraag: "Al heel gauw zullen we niet in iedere parochie de zondagse eucharistie kunnen waarborgen. Wat betekent dit? Welke wegen kunnen we dan inslaan?"

Zulke vraag brengt maar al te duidelijk aan het licht dat het rijk van de mogelijkheden niet onuitputtelijk is. Toch is de beleidslijn geen afbouwscenario, integendeel. Het is een resolute keuze voor het profetische teken van de eucharistie, een keuze voor hetgeen de christelijke gemeenschap aan zichzelf verplicht is en als dusdanig ook aan de wereld. De bezorgdheid en de keuze voor het essentiële vragen naar een minimumgrens: geen concurrerende zondagse samenkomst in de vorm van vervangende gebedsvieringen te houden op plaatselijk niveau, terwijl de eucharistie in de omgeving mogelijk is.

De idee van gebedsvieringen ter vervanging van de zondags-eucharistie is in onze streken al lang bekend. Sinds het 'Directorium voor de viering van de zondag bij afwezigheid van een priester' (Rome, 1988) maakte men werk van goede modelvieringen. In menige sacristie kwam de 'zwarte farde' terecht, om ze in geval van nood te gebruiken. Nieuwe beleidslijnen bepaalden dat dit toch maar zou kunnen na voldoende ijver voor de kwaliteit van de zondagse eucharistie en na de nodige her-

schikkingen. Van meet af aan was er de prangende vraag naar de voorganger en naar de band tussen communie-uitreiking in gebedsvieringen en de eucharistie. Pas de laatste jaren komt naast deze ambtelijke en sacramentele problematiek ook de vraag naar de christelijke gemeenschap die viert, in het perspectief. Wanneer is er voldoende gemeenschap om eucharistie te vieren? Wat is de gemeenschap bezig te doen als ze op zondag samenkomt en niet de eucharistie viert? Het zijn deze vragen die ons voeren naar de kern van de zaak.

Theologisch is er een onlosmakelijk verband tussen de eucharistie, de zondag en de christelijke gemeenschap. Het is de fundamentele roeping van de christenen om samen te komen als gemeenschap op de Dag des Heren en om Christus als verzezen Heer te ontmoeten door het lezen van zijn Woord en door het breken van het Brood. De zondagse eucharistieviering is een profetisch teken voor de wereld en tegelijkertijd hoogtepunt en bron voor het christelijke leven. Het is: 'Pasen vieren' van week tot week.

Dit is de theologie van de eerste eeuwen, opnieuw gewaardeerd door Vaticanum II ('Sacrosanctum Concilium' 106) en achteraf door alle kerkelijke documenten over de zondag en de eucharistie herhaald en uitgediept. In de besprekingen tijdens de groeifase van deze beleidslijn drukten velen hun dankbaarheid uit om deze gedachte. Iemand verwoordde het als volgt: "Hoe lang gaan we nog fatalistisch spreken over wat niet meer kan? Het wordt tijd dat we verkondigen en getuigen!" Zo werd het profetische teken van de eucharistie begrepen.

Maar hoe wordt zulke theologie iets van het leven; hoe daalt ze af in het hart? Hoe vindt zulke visie een plaats in de liturgische en pastorale praktijk van de plaatselijke gemeenschappen van morgen? Dit kan maar door de band zondag – gemeenschap – eucharistie niet los te laten en dus de keuze te maken voor het eucharistisch samenkomen op zondag. Andere vormen van gebedsvieringen in dit zondagse gebeuren zijn dus te vermijden.

KWALITEIT VAN DE VIERING EN VAN DE GEMEENSCHAP

KANTTEKENING BIJ § 2

Het lijkt bijna banaal te stellen dat er een zondagse eucharistieviering moet zijn in elke parochie. Dit ideaal van ten minste één eucharistieviering per parochie daagt uit kritisch te kijken naar de plaatselijke situatie. Is hier misschien rationalisatie, spreiding en herverdeling van het aantal vieringen binnen de parochie of binnen de federatie aan de orde? Het kan zijn dat een aantal parochies en federaties helemaal niet toe zijn aan een 'probleem' omtrent de zondagsviering, maar andere federaties of parochies zijn dat wel; evengoed door tekort aan priesters, als door een tekort aan een voldoende krachtige geloofsgemeenschap. De evolutie verloopt niet overal gelijktijdig. Daarom wordt aan allen gevraagd om, in solidariteit, zelfs over de federatiegrenzen heen, zich hierover te bezinnen en zo nodig stappen te zetten.

Het aantal vieringen per parochie in de regel terugbrengen tot één of twee vieringen is een eerste stap. De criteria van kwaliteit van de viering en van groeiende verbondenheid tussen de leden van de gemeenschap vormen een tegenkracht voor de soms gulzige vraag naar 'service', die vaak leidt tot een bovenmaats aanbod.

Binnen het geheel van de federatie – soms zelfs over de grenzen heen – is spreiding en herverdeling van de vieringen een weg tot oplossing. Toch moet zulke herverdeling ook verhoudingsgewijs kunnen gebeuren. Grote en kleine parochies, centrum en periferie vragen toch een eigen waardering. Hier is gezond verstand en plaatselijke beoordeling van de situatie nodig. Vandaar dat de beleidslijn zegt dat, ook na herverdeling, het verantwoord is dat sommige parochies twee vieringen blijven behouden. Tegelijkertijd kan plaatselijk overwogen

worden in bepaalde kerken helemaal geen zondagsviering meer te houden, of slechts bij hoge uitzondering. De beleidslijn kan hierover geen algemene norm bepalen, terwijl toch duidelijk de voorrang wordt gegeven aan de zondagsviering in de parochiekerk. Al dan niet vieringen houden in annex kerken en kapellen moet vanuit deze duidelijke voorrang aan de parochiekerk worden afgewogen.

THUISKOMEN IN DE EUCHARISTISCHE GEMEENSCHAP

KANTTEKENING BIJ § 3

Pas na de noodzakelijke stappen van vermindering en spreiding van de vieringen komt de vaststelling dat men – door gebrek aan priesterkracht en een te groot aantal parochies in de federatie – niet in elke parochie iedere zondag de eucharistie kan vieren. Dan staat men voor de vraag: "Hoe kunnen we mensen samenbrengen voor een viering waarin hun gelovig leven gesterkt wordt, waar ze nieuwe impulsen krijgen, opdat ze nadien hun geloof ook ter plekke kunnen beleven, daar waar ze leven en werken?" De vraag is eigenlijk nog specifieker: "Hoe kunnen we ons, als kerkgemeenschap, zo organiseren dat we 's zondags inderdaad voor onze samenleving het eucharistisch teken kunnen stellen van Christus' verrijzenis?" De beleidslijn stelt voor parochieoverstijgend samen te komen in een ruimere 'eucharistische gemeenschap'. Ook op die wijze kan de liturgie en de eucharistie in het bijzonder, datgene zijn waartoe ze geroepen is: hoogtepunt en bron van het christelijke leven ('Sacrosanctum Concilium' 1,1).

Het invoeren van de termen 'eucharistische gemeenschap' en 'plaatselijke gemeenschappen' is een hulpmiddel om de keuze voor het essentiële waar te maken. Eigenlijk gaat het hier om het loslaten van het principe van de eucharistie per parochie,

zonder anderzijds het hele parochielandschap opnieuw te moeten tekenen, met alle psychologische, sociologische en juridische implicaties. De idee van 'eucharistische gemeenschap' zoals hier bedoeld, is nieuw maar ze is ook binnen het vertrouwde patroon van de parochiale zondagsviering in zekere zin een realiteit. De eucharistie verzamelt het leven van mensen dat zich in zoveel verschillende kringen binnen de parochie afspeelt en zendt aan het einde van de viering weer ieder naar de plek waar hij als christen leeft. Ook daar overkoepelt de 'eucharistische gemeenschap' de realiteit van vele 'gemeenschapjes' die samen parochie vormen.

Plaatselijke gemeenschappen komen parochieoverstijgend samen om 'eucharistische gemeenschap' te vormen en vandaar uit weer gezonden te worden naar hun eigen plek. Dat stelt de plaatselijke gemeenschap voor de grote uitdaging haar identiteit te bepalen. "Gaat onze parochie niet helemaal kapot als je nu ook nog de eucharistie wegrukt!?", zo oppert men. Eigenlijk veronderstelt zulke opmerking stilzwijgend dat er geen parochiaal leven zou zijn buiten de eucharistie. Maar is dit wel waar? We denken aan vormen van catechese, zorg voor zieken en bejaarden, bezoek aan rouwende mensen, wegen van solidariteit wereldwijd en in de buurt, gebed bij overlijden, uitvaartliturgie... Zovele mogelijke wegen waarlangs de Kerk dicht bij mensen staat. De plaatselijke gemeenschap staat dus voor de uitdaging haar kerntaken te bepalen. Tegelijkertijd rijst de vraag: "Waar komt de voeding vandaan?" Van de eucharistie ter plekke? O.K., als dat kan. Zoniet, vanuit de eucharistie gedeeld met één of meerdere buur(t)parochies, in één vaste parochie, of afwisselend op verschillende locaties. Door de ruimere eucharistische gemeenschap krijgt het plaatselijke gebeuren zijn specifieke identiteit.

Hoe bouwt men zulke 'eucharistische gemeenschap' op? Theoretisch zijn er twee mogelijkheden. Men zou kunnen afwisselen, op gelijke voet. Twee of drie parochies in een federatie wisselen beurtelings af met een eucharistieviering om de twee of drie weken. Gevolg is wel dat er geen plek is in de federatie waar elke week, continu, de eucharistie op zondag wordt ge-

viert. Zal dit op termijn geen verschraving tot gevolg hebben? Dit mogen we niet laten gebeuren. Het kan zijn dat deze weg hier of daar noodzakelijk is, maar dan slechts als een stap naar hetgeen in de beleidslijn als optie wordt voorgesteld.

Tweede mogelijkheid en dat is onze optie: kiezen voor één of enkele vaste plekken voor de wekelijkse zondagse eucharistieviering in de federatie, waarnaast in de andere kerken – in de mate van het mogelijke – afwisselend in een beurtsysteem de eucharistie wordt gevierd. De keuze voor een vaste plek en voor de zogenaamde betere uren maakt dat continuïteit wekelijks verzekerd is en markeert een vast referentiepunt voor de gelovigen.

Er zijn nog andere voordelen aan deze keuze. Materieel is een en ander veel gemakkelijker te organiseren. Het helpt ook het pastorieënbeleid en de vragen over parochiesecretariaten en contactpunten richting te geven. Het zal ook voor priesters en diakens gemakkelijker zijn een liturgische 'thuis' te vinden in het vaak versnipperde kerkenlandschap. In dit model kan de priester op een nieuwe wijze voluit herder zijn voor al zijn gemeenschappen. Maar dit geldt evengoed voor allen die delen in dit 'herderschap': diakens, parochieassistenten, teamleden. De eucharistische gemeenschap op een vaste plek kan ook oriëntatie en perspectief geven aan de verschillende uitzichten van de pastoraal over heel de federatie en aan de band tussen de pastoraal in de plaatselijke gemeenschappen – of zelfs op het hogere vlak van de federatie en het dekenaat – met de eucharistieviering, die van dit christelijk leven toch hoogtepunt en bron wil zijn.

Deze keuze is allerminst gemakkelijk, ze moet goed voorbereid worden. Ook als een daadwerkelijke herschikking niet aan de orde is, kunnen al heel wat stappen worden gezet. Bewustmaking hieromtrent is een belangrijke factor voor de toekomst. Het afstemmen van de uren van vieringen in de federatie kan in dit perspectief gebeuren. Bij gelegenheid in de federatie een gezamenlijke viering houden, zoals in de Goede Week, bij jubilea van parochies, bij feestelijke momenten, is gestalte geven

aan de 'eucharistische gemeenschap'. Goed overleggen over de plaats waar zulke federatieve vieringen plaatsvinden, helpt straks om tot een keuze te komen voor één of twee vaste plekken van zondagsviering in de federatie. In ieder geval zal de keuze voor het essentiële het moeten winnen op de natuurlijke ijver voor het behoud van het plaatselijke en van het oude vertrouwde.

GEEN VERVANGENDE GEBEDSVIERINGEN OP ZONDAG

KANTTEKENING BIJ § 4

Ons bisdom kiest voor eucharistische gemeenschappen en dus niet voor vervangende gebedsvieringen in die kerken waar op bepaalde zondagen – of als permanente toestand – de eucharistie niet wordt gevierd. Dit is wel essentieel om het beoogde doel te bereiken, nl. de gelovigen gezamenlijk uit te nodigen voor de 'eucharistische gemeenschap' in de federatie. Gebedsvieringen inrichten op het ogenblik van dit zondagse gebeuren is concurrentie voor de eucharistie. Het zou de bijzondere waarde van de eucharistie afzwakken ten voordele van een andere vorm van samenkomen van de gelovigen. "Wat is de gemeenschap bezig te doen als ze op zondag samenkomt en niet de eucharistie viert?", stelden we bij de aanvang. Het zou de gemeenschappen bovendien eerder versnipperen dan samenbrengen. Het zou maken dat de voorgangers van de gebedsvieringen 'ambtshalve' verstoken zijn van de 'eucharistische gemeenschap' die zich elders voltrekt. Een diaken of een gebedsleider wordt uitgestuurd om een gebedsviering te leiden terwijl het 'volle' teken van de eucharistie in de buurt wordt gevierd. Wat jammer, dat ze dit zondagse teken niet samen kunnen stellen. Dit kan toch niet de bedoeling zijn!

Bevorderen dat gelovigen zich thuis gaan voelen in de 'eucharistische gemeenschap' kan door hen grensoverschrijdend uit

te nodigen tot actieve inzet in de viering, ook in de andere parochies. Koren kunnen samen zingen in de verschillende kerken, lectoren en misdienaars kunnen 'op verplaatsing' ook fungeren etc. Dit alles kan de materiële organisatie en de kwaliteit van de viering alleen maar ten goede komen en het gemeenschapsgevoel bevorderen.

De beleidslijn veronderstelt een goede organisatie van de mobiliteit, vooral voor ouderen. Ze veronderstelt een kerk, groot genoeg om de 'eucharistische gemeenschap' te onthalen. Ze heeft ook een financiële weerslag op kerkfabrieken en parochiekassen. Een aanvullende richtlijn in verband met bijdragen in kosten en een verdeelsleutel van inkomsten dient zich aan.

EEN UITZONDERINGSMAATREGEL

KANTTEKENING BIJ § 5

De beleidslijn wil rekening houden met de aanbeveling dat de priesters jaarlijks een retraite doen en in hun planning ook een tijd van vakantie inbouwen. Uiteraard zijn goede afspraken onderling hier belangrijk. Veel kan worden opgevangen door op confraters beroep te doen en elkaar te vervangen, zodat alles gewoon verder loopt. Anderzijds zijn vervangers schaars in sommige regio's en moet het aanvaardbaar worden dat de priesters voor korte tijd afwezig zijn. Wanneer bijgevolg op een bewuste zondag de 'eucharistische gemeenschap' niet kan worden gerealiseerd, wordt een vervangende gebedsviering gehouden. In deze viering wordt geen communie uitgereikt. De gebedsviering blijft zijn unieke karakter behouden, de communie-uitreiking blijft nauwer verbonden met de eucharistie. De gebedsviering slaat de brug tussen de voorgaande en de volgende zondagseucharistie. Hierbij dient opgemerkt dat de beleidslijn ervan uitgaat dat het om een vooraf aangekon-

digde vervangende gebedsviering gaat, zodat gelovigen die eraan houden eucharistie te vieren, elders terecht kunnen.

Ook niet vooraf geplande afwezigheid van de priester kan uitzonderlijk voorkomen bij ziekte of om andere redenen. Zal de gebedsviering die dan gehouden wordt toch de communie-uitreiking bevatten? Immers, daarvoor zijn de gelovigen samengekomen! Ze hadden vooraf niet de keuze om elders te gaan. We vragen hier met wijsheid te handelen. Deze uitzonderingssituatie mag in geen geval het signaal worden om over te gaan tot een systematische praktijk van vervangende gebedsviering met uitreiking van de communie. De veilige weg is ook in dit geval de communie niet uit te reiken en de gelovigen te helpen groeien in hun verlangen naar 'eucharistische gemeenschap' in aanwezigheid van de priester op de volgende 'zondag'. Dit is de duidelijkste weg om de band eucharistie en communie-uitreiking helder te houden.

DE EUCHARISTIE EN DE VOORGANGER

KANTTEKENING BIJ § 6

De beleidslijn probeert hier in te vullen wat door het kerkelijk recht over het aantal celebraties per dag aan de bisschoppelijke autoriteit is overgelaten, namelijk de toestemming aan de priesters om – buiten de door het recht al bepaalde situaties – meer dan éénmaal per dag te celebreren: om goede redenen tweemaal en op zon- en feestdagen, als de pastorale nood het vereist, zelfs tot driemaal. Normaal zal men niet verder gaan dan één eucharistieviering op zaterdagavond en twee op zondag. Een tweede op zaterdag of een derde op zondag kan, maar wordt toch als uitzondering aangevoeld. Het gaat dus niet om uitvaart- en huwelijksvieringen waarvan het recht zelf bepaalt dat ze de gewone celebratie die dag niet uitsluiten. De beleidslijn zegt overigens niets over een minimum aantal cele-

braties. Hierover zal de priester persoonlijk en naargelang van zijn benoeming oordelen.

Deze beleidslijn beschermt de priesters tegen de opslokkende vraag van gelovigen om 'service'. Jubilea en vieringen van verenigingen worden om deze reden liefst in het zondagse gebeuren geïntegreerd en zeker niet op zondagnamiddag als bijkomende vieringen toegevoegd.

Deze beleidslijn kan ook een sleutel zijn om te bepalen hoe en op hoeveel plekken de 'eucharistische gemeenschap' in de federatie wordt georganiseerd. Eén of twee vaste referentiepunten en nog enkele afwisselende zondagsvieringen lijkt de normale situatie. De te gedreven priester wordt tegen zichzelf beschermd en de vraag van de plaatselijke gemeenschappen kan worden ingedijkt door bovenstaande norm. Anderzijds mag het numerieke aantal parochiepriesters in actieve dienst en dus het aantal celebratiemogelijkheden, ook niet de absolute norm worden voor de wenselijkheid van de eucharistie in de plaatselijke gemeenschappen. De beleidslijn spreekt daarom van 'redelijke schikking' die rekening houdt met zoveel mogelijk factoren. Daaruit kan blijken dat een beroep op andere priesters, actieven of emeriti, verantwoord en gewenst is in aanvulling op de normale voorganger van de zondagsviering, de pastoor of de onderpastoor.

Het samenspel tussen de verschillende voorgangers is allerm minst een eenvoudig onderdeel van de beleidslijn. Het vraagt heel wat oefening op de evenwichtskoord om soepel om te gaan met het verschil tussen voorgaan en niet voorgaan in de eucharistie enerzijds en pastoor zijn en niet pastoor zijn van de plaatselijke gemeenschappen anderzijds. Het vraagt heel wat relativiseringsvermogen zowel van de voorganger als van de gemeenschap om te erkennen dat de kwaliteitsnorm in deze of gene viering eigenlijk niet meer wordt gehaald. Het vraagt heel wat bescheidenheid om dan af te zien van een 'recht' hetzij op deze bepaalde eucharistieviering, hetzij op het voorgangerschap ervan. Het vraagt van de emeriti in het bijzonder de moed en de fijngevoeligheid om de evoluties in het parochie-

landschap en in de benaderingswijze van de band tussen parochie en eucharistie in hun leven en in hun spiritualiteit een plaats te geven.

Dit alles kan moeilijk in beleid worden omgezet. Toch zijn er enkele sleutels aan te reiken. De parochiepriester ten volle pastoor laten zijn is zowel voor de emeriti als voor andere priesters die hun diensten aanbieden een absolute noodzaak. Als priester voorgaan in de liturgie van de weekdays is voor emeriti zeker een kans. Concelebratie beleven als een zinvolle wijze van priesterlijke deelname aan de 'eucharistische gemeenschap' is een mogelijke weg. Ook het opdragen van de private mis wordt niet in alle omstandigheden uitgesloten. Toch kunnen situaties die volgens het gezond verstand tegen de borst stuiten wel eens aanwijzing zijn van niet goed door-dachte of te snel doorgevoerde herschikkingen. Noch over concelebratie, noch over de plaats van emeriti in het parochie-gebeuren is hiermee het laatste woord gezegd.

Wellicht moeten we beleidsmatig priesters durven vragen ook grensoverschrijdend dienst te bewijzen, zodat op deze wijze de ongelijkheid in spreiding van priesters – en dus de ongelijke verdeling van mogelijke voorgangers in de eucharistie – per regio en zelfs in heel het bisdom, wat gecorrigeerd wordt.

EUCHARISTIE IN DE WEEK

KANTTEKENING BIJ § 7

Door de ruimere eucharistische gemeenschap krijgt het plaatselijke gebeuren zijn specifieke identiteit. De eucharistieviering op weekdays is van een andere orde dan de zondagsviering. Maar juist de viering in de plaatselijke parochiekerken van de federatie speelt hier een rol. Vandaar dit paragraafje in de beleidslijn. We gaan uit van de feitelijke – en zeker niet zomaar te realiseren – opdracht om in de week eucharistie te voorzien.

De beleidslijn verwijst naar de 'dringende uitnodiging' – die geen verplichting is en dus ook niet als 'recht' kan worden opgeëist – van het kerkelijk recht om dagelijks te celebreren, een regel die in de spiritualiteit van de priesters terecht diep ingeworteld is. Op grond van gelijkaardige spirituele motieven is ook de vraag van gelovigen tot deelname aan de dagelijkse eucharistie een terechte vraag, ook al is het groepje gegadigden soms zeer klein.

Het is duidelijk dat dit niet zinvol te realiseren is voor alle plaatselijke gemeenschappen en ook niet voor alle afzonderlijke priesters die vragen om 'hun dagelijkse mis'. Het aantal priesters is namelijk niet in proportie met het aantal plaatselijke gemeenschappen. We stellen als minimum dat het moet mogelijk zijn – zelfs met één actieve priester in de federatie – dagelijks ergens in de federatie de weekdageucharistie te voorzien. Waar bijkomende vieringen, zoals uitvaartliturgie, huwelijksvieringen, schoolvieringen, (gelegenheids)vieringen in rusthuizen etc. geregeld het aantal celebraties verhogen, kunnen de emeriti als vaste voorgangers – waarom niet precies in de weekdageucharistie – goede diensten bewijzen.

EEN BREDERE GEBEDSCULTUUR IN DE PLAATSELIJKE GEMEENSCHAP

KANTTEKENING BIJ § 8

In het leven van de plaatselijke gemeenschappen spelen ook andere gebedsmomenten een rol. We denken aan de avondwake van de uitvaartliturgie, gebedsvieringen bij allerlei gelegenheden, het kerkelijk avond- of morgengebed als er geen eucharistie is, rozenkransgebed, aanbidding... Gebedsvieringen en andere vormen van gebed putten hun kracht evenwel juist uit hun relatie met de zondagseucharistie en uit de verwijzing naar de verrezen Heer. "Waar twee of drie in Mijn naam ver-

zameld zijn...” (Mt 18, 20) krijgt dan zijn volle betekenis. Tegelijk met de uitdrukkelijke keuze voor de eucharistie op zondag, worden we geroepen de gegroeide monocultuur van de eucharistie te doorbreken en te zoeken naar nieuwe of herontdekte vormen van gebed en liturgie die de eucharistie omkaderen en ernaar verwijzen. In deze geest vragen we ook in de week niet tot communie-uitreiking over te gaan bij gebedsvieringen, maar dit voor te behouden aan de eucharistieviering zelf.

Gebedsleiders kunnen zich juist in deze bredere gebedscultuur in de plaatselijke gemeenschap ontplooien. Momenten naast het zondagse samenkomen in de ‘eucharistische gemeenschap’ zullen aan belang winnen. Het gebed in de lokale gemeenschap zal meer en meer door hen – hoewel niet uitsluitend door hen – worden behartigd. De uitdrukkelijke keuze voor de eucharistie op zondag maakt – hoe paradoxaal het ook lijkt – de noodzaak van het aanvullende samenspel van vele rollen duidelijk. De uitdaging is wegen te zoeken, zodat velen ook daadwerkelijk de rol van gebedsleider kunnen opnemen.

EEN ZORG VOOR LATER? - NU ERAAN BEGINNEN!

KANTTEKENING BIJ § 9

Deze beleidslijn gaat om een visie op langere termijn, terwijl de realiteit morgen her en der voor de deur staat. Niet overal is nu hetzelfde mogelijk en wenselijk. De verschillen tussen kleine en grote parochies, ligging en afstanden... vormen heel verscheiden realiteiten. Op welke plaats een federatie ook staat in de ongelijktijdige evolutie van dit alles, men kan nu al de zorg voor de toekomst en de zorg voor de juiste keuzes opnemen. In woord en daad dient elke parochie en federatie de fundamentele opties van de beleidslijn op te nemen.

Bewustmaking binnen team en federatie is zeker een eerste en noodzakelijke weg. Een viertal doelstellingen van deze be-

wustmaking zijn te onderscheiden. (1) De beleidslijn en de kanttekeningen inhoudelijk grondig doornemen. (2) Inzichtig meegroeien in de keuze voor de band zondag-eucharistiegemeenschap als teken... (3) De gedachte van de 'eucharistische gemeenschap' concreet zien gebeuren in de federatie. (4) De mogelijkheden hiervan zien in het oriënteren van heel de pastorale in het samenspel tussen het plaatselijke en het grensoverschrijdende.

Daarnaast is er een tweede, concrete weg waarlangs mentaliteitsverandering nu reeds kan inzetten. Het gaat wellicht om kleine stappen, om het bevorderen van het gemeenschapsgevoel over de grenzen heen. Ook federatieve vieringen bij gelegenheid kunnen een ontdekking zijn. Ze bieden vaak meer kwaliteit en helpen brede kerkelijkheid te beleven, ze kunnen een teken zijn voor geheel de omgeving. De planning van plaats en tijd kan nu reeds gebeuren in het licht van een visie op 'lange termijn'. Afstemming van uren van vieringen kan de gelovigen in de federatie nu reeds op het spoor zetten van een gezamenlijke 'eucharistische gemeenschap.' Tenslotte kan nu al gewerkt worden aan een brede gebedscultuur waarin gebedsleiders actief betrokken zijn.

Waar zich concrete stappen van herschikking aandienen, zoekt men in de federatie naar de best mogelijke regeling aan de hand van de beleidsnota. De moderator coördineert het overleg. Het federatieteam toetst een voorstel bij de plaatselijke gemeenschappen. Deken en parochievicariaat kunnen een ondersteunende rol spelen. Het parochievicariaat wordt in ieder geval in de eindfase geraadpleegd en bekrachtigt de slotbeslissing. Een eerste evaluatie gebeurt na een werkjaar.

TOT BESLUIT

Jezus geeft zijn leven, Hij geeft zijn Lichaam als uitgedeeld brood en zijn Bloed als gedeelde wijn met de betekenis van zichzelf, zijn ultieme zelfgave. Die betekenis wordt in de kerkelijke handeling opnieuw gerealiseerd voor de deelnemers aan de eucharistie: zij delen in zijn zelfgave, in zijn Lichaam en Bloed, door te eten van dit brood en te drinken van de wijn. Op die wijze wordt de grootst mogelijke eenheid met Jezus gerealiseerd. De gave staat er, ook al zou die niet aangenomen worden. De eucharistie blijft in het christelijke leven de centrale viering van het paasmysterie, het ijkpunt van christelijke identiteit. "Zend nu, Vader, de Trooster en Helper in ons midden, uw heilige Geest. Wek de gezindheid van Jezus Christus in ons hart. Sterk ons vertrouwen, verruim onze liefde. Raak ons met het vuur van uw Geest en breng ons elkaar nabij", aldus Eucharistisch gebed V.

We zoeken wegen om dit mysterie van eucharistische 'communio' daadwerkelijk in onze kerkelijke praktijk te kunnen behouden. Daarvoor zijn keuzes nodig, keuzes van mensen. Zowel de beleidslijn in ons bisdom, alsook de concrete oplossing van problemen ter plaatse zijn momenten van keuze, mensenwerk. En toch is het God die verzamelt, uitnodigt en het initiatief neemt. "Indien de Heer het huis niet bouwt... Indien de Heer de stad niet houdt..." (Psalm 127).

We denken dat de keuze voor de eucharistie op zondag vaste grond is om op te staan, een hoeksteen om verder te bouwen aan een thuis voor de grootse roeping van de kerkgemeenschap 'ecclesia' te zijn, door God samengeroepen om teken van de Verrezen Heer te zijn voor de wereld... ook morgen.

DEEL III: PROCEDURE BIJ REORGANISATIE

Met reorganisatie bedoelen we

Een zodanige herschikking van de vieringen dat het voor de christenen mogelijk blijft om op de Dag des Heren de verrezen Christus te ontmoeten in het lezen van het Woord en door het breken van het brood.

De moderator coördineert het overleg

Onder leiding van de moderator formuleert het federatieteam een voorstel tot reorganisatie van de vieringen.

Het federatieteam toetst een voorstel bij de plaatselijke gemeenschappen

De leden van het federatieteam onderzoeken en bespreken met de plaatselijke overlegorganen de haalbaarheid van het voorstel. Het is mogelijk dat het federatieteam het voorstel (deels) moet herzien en het nieuwe voorstel ter plekke weer wordt getoetst.

Deken en parochievicariaat ondersteunen

In het kader van het formuleren van en het overleg over een voorstel tot reorganisatie kunnen het parochievicariaat en de deken helpen bij de wijze van aanpak, de gespreksleiding en achtergrondinformatie voorzien.

Overleg met en bekrachtiging door het parochievicariaat

Het is van belang dat het parochievicariaat ruim voor de eindfase van de reorganisatie weet heeft van de plannen zodat diocesane begeleiding en ondersteuning mogelijk is. Het parochievicariaat bekrachtigt de reorganisatie.

Een eerste evaluatie na één jaar

Bij elke reorganisatie worden beslissingen genomen die achteraf anders hadden gekund. Om ruimte voor verbeteringen mogelijk te maken, is het goed het geheel na een werkjaar te evalueren en zo nodig bij te sturen.

DEEL IV: WERKVORMEN

Ter inleiding

Vanuit de beleidslijn zijn verschillende stappen te zetten. We verwijzen graag naar "Een zorg voor later? - Nu eraan beginnen. Kanttekening bij §9" (blz. 18).

Een eerste stap is in ieder geval bewustmaking, zodat allen de beleidslijn kennen. Daarvoor is het nodig samen deze beleidslijn en de kanttekeningen grondig door te nemen, ze te begrijpen, de grenzen en de ruimtes in de beleidslijn te zien en de eigen werking te situeren binnen de beleidslijn.

Enkele grondideeën mogen daarbij extra in de verf gezet worden. (1) De keuze voor de band zondag-eucharistiegemeenschap als profetisch teken voor de wereld en (2) de gedachte van de 'eucharistische gemeenschap' in de federatie. Vanuit de gegroeide inzichten zullen mensen mogelijkheden zien om geheel de pastoraal te organiseren als een samenspel tussen het plaatselijke en het grensoverschrijdende.

Het is van belang bij deze stap breed uit te nodigen. Want velen hebben hiermee te maken. En wie op de hoogte is, is mee verantwoordelijk, draagt mee. We denken aan alle vrijgestelden (priesters, diakens, parochieassistenten, ziekenhuispastores, ...), parochiale, federatieve en dekenale beleidsgroepen, liturgische werkgroepen, lectoren, koster, gebedsleiders, zangkoor, kindernevendienst, catechisten en aan de vierende gemeenschap.

De werkvormen die volgen zijn hoofdzakelijk - niet uitsluitend - geschreven met het oog op overleg in federatieteam en federatieraad. De beleidslijn heeft de grensoverschrijdende realiteit voor ogen, het gesprek vindt dan ook liefst in de federatie plaats. Deze werkvormen zijn opgevat als impulsmomenten. Als we ervan uitgaan dat een vergadering 2 uur duurt, is het aangewezen één uur uit te trekken voor gesprek hierover en

het overige deel te besteden aan het doorspreken van andere zaken.

De volgorde van de aangereikte werkvormen is niet van fundamenteel belang. Uiteraard komt de "Kennismaking met en eerste toetsing van de beleidslijn" (blz. 26) best eerst aan de orde en zal het gesprek over de liturgie in de week niet als allereerste punt worden besproken. Voor het overige rekenen we op het aanvoelen van de verantwoordelijken, om uit te maken welke stap op welk ogenblik kan worden gezet. Niet alles moet ook achter elkaar worden afgewerkt. Men kiest die werkvorm waarin men zich het best thuis voelt.

Wat wordt aangeboden?

- Kennismaking met en eerste toetsing van de beleidslijn (een schema als hulp bij de eerste lezing van de beleidslijn).
- Eucharistische gemeenschap: kan dat? (aan de hand van een casus onderzoeken of en hoe parochies grensoverschrijdend kunnen werken).
- Een denkoefening over de eucharistievieringen op zondag en zaterdagavond in onze federatie (een kritische kijk op het eigen liturgisch aanbod in het weekend).
- Eucharistische gemeenschap: waar reeds aanwezig? (een onderzoek naar de definitie en mogelijke toepassingen in de eigen situatie).
- Eucharistische gemeenschap: welke parochie is waar sterk in? Waar is samenwerken wenselijk? (Door middel van een analyse-instrument een vergelijkende studie van parochies maken. Deze werkvorm vraagt wel enige voorbereiding).
- Een denkoefening over het aantal vieringen in de week in onze federatie (een kritische kijk op het eigen liturgisch aanbod in de week).

Tips voor de begeleiding

- 1 Moedig de deelnemers aan
 - a hun inzichten over geloof en liturgie te verwoorden,
 - b te luisteren naar elkaars inzichten,
 - c opmerkzaam te zijn voor de verschillen tussen de eigen en de buur(t)parochies.
- 2 Mogelijk roepen deze werkvormen emoties op bij de deelnemers. Wanneer u de kans geeft deze gevoelens te verwoorden en mensen helpt naar elkaar te luisteren, werkt u mee aan gemeenschap (die later in de eucharistische gemeenschap wordt gevierd).
- 3 Een kort verslag van deze bijeenkomst(en) in 'Kerk en Leven' heeft een dubbel voordeel:
 - a ten eerste klinkt bij alle lezers van 'Kerk en Leven' welk het liturgische aanbod in de eigen parochie en elders is en hoe hierover wordt nagedacht,
 - b ten tweede wordt duidelijker hoe de federatie ten dienste kan staan van de parochies.
- 4 De deelnemers hebben na deze avond(en) veel informatie gegeven over hoe zij de huidige situatie ervaren. Deze informatie kan nuttig zijn voor het federatieteam bij verdere beleidsstappen ter plaatse.

KENNISMAKING MET EN EERSTE TOETSING VAN DE BELEIDSLIJN

Doelstellingen

- Kennismaken met de belangrijkste begrippen van de beleidslijn.
- Inzien dat de beleidslijn richting geeft.
- Inzien dat de beleidslijn helpt om toekomstgerichte keuzes te maken.

Benodigheden

- Schema (blz. 27-29) per deelnemer.
- Eventueel de Power-Pointpresentatie (aan te vragen op het Parochievicariaat van het Bisdom Hasselt, Vrijwilligersplein 14, ☎ 011 28 84 49, 📠 011 28 84 77, 📧 vic.parochies.bisdom.hasselt@kerknet.be), beamer en laptop.

Werkwijze

De eerste lezing wordt hier op twee manieren aangeboden:

- 1 de Power-Pointpresentatie: 20 min. gevolgd door een eerste bespreking,
- 2 of het schema als hulp voor de eerste lezing van de beleidslijn "Eucharistie vieren op zondag" (blz. 27-29)

Aan de hand van het schema (en/of de presentatie) legt de gespreksleider de rode draad van de beleidslijn uit en nodigt uit om de eigen situatie te vergelijken met de beleidslijn.

Schema bij “Kennismaking met en eerste toetsing van de beleidslijn”

IDEAAL:

CHRISTENEN VIEREN

ELKE ZONDAG (INCL. ZATERDAGAVOND)

DE EUCHARISTIEVIERING

INDIEN MOGELIJK IN DE EIGEN PAROCHIEKERK

ALS:

- de kwaliteit van de eucharistieviering gegarandeerd is;
- er een groeiende verbondenheid is tussen de leden van de gemeenschap;
- het haalbaar is voor de parochiepriester (normaal 3 vieringen per weekend).

INDIEN DIT NIET MOGELIJK IS

DAN: **grensoverschrijdende eucharistische gemeenschap**

= wekelijkse eucharistieviering op één of twee vaste plekken binnen de federatie waar alle parochianen van de federatie samen vieren.

ZODAT:

- continuïteit gegarandeerd is,
- er zekerheid van een referentiepunt is, zowel voor de herders als voor de gelovigen.

Waar?

Waar vaker federatieve vieringen doorgaan.

Waar het gebouw het meest geschikt is.

Waar het gebouw het gemakkelijkst bereikbaar is.

Wanneer?

Zogenaamde ‘betere uren’ op zaterdag,

zogenaamde ‘betere uren’ op zondag.

En wat in de andere kerken?

OF in een beurtsysteem afwisselend eucharistie vieren,
OF geen viering.

TIJDENS DE WEEKDAGEN

Dagelijkse eucharistieviering,
indien mogelijk afwisselend in de federatie;
anders eventueel een gebedsviering.

ALLES HEEFT ZIJN TIJD

Beleidslijnen geven richting.

Het is onze taak:

- te overleggen (want wie meedenkt, is mee verantwoordelijk);
- geleidelijk stappen te zetten in het licht van de beleidslijn. → Alles heeft zijn tijd.

HOE LAAT IS HET BIJ JULLIE?

Elf uur?

Er zijn vitale vieringen in elke parochie.

Er zijn genoeg priesters.

Maar u vermoedt dat de situatie kan keren over 5-10 j.

Dus u hebt nog even tijd om toekomstplannen te maken.

Wat kunt u doen?

- Oefenen met parochieoverschrijdend samenwerken.
- Vieringen in de federatie op elkaar afstemmen.
- Regelmatig federatieve vieringen organiseren.

Half twaalf?

Er zijn vitale vieringen, niet in elke parochie.

De priester(s) loopt (lopen) op zijn (hun) tenen.

Over enkele jaren moet de huidige situatie veranderen.

U zult nu moeten overleggen en een stappenplan maken.

Wat kunt u doen?

- Vieringen in de federatie op elkaar afstemmen.
- Federatieve vieringen organiseren op vaste tijden in het jaar.

Vijf voor twaalf?

In elke parochie een vitale viering is niet haalbaar.
De priester(s) krijg(en)t zijn (hun) werk niet gedaan.
Het kan zo niet meer verder!
U zult snel moeten kiezen.
Tijd voor veel overleg is er niet. Jammer!

Wat kunt u doen?

Beslissende keuzes maken:

- niet in elke parochie zal elke week een viering door- gaan, wel op één vaste plek én in beurtrol in andere kerken;
- op vaste tijden een federatieve viering.

Half één?

De groep enthousiaste gelovigen is te klein om van een ge- meenschap te kunnen spreken.
De priester(s) is (zijn) overspannen.
De tijd haalt u in.
Vieringen schaffen zichzelf af: er komt bijna niemand meer.
In de buur(t)parochie komen wel mensen naar de viering om- dat daar 'leven' is in de viering.

Wat kunt u doen?

- mensen informeren en bewust maken;
- mensen oproepen om aan te sluiten bij de buur(t)- parochie.

Dus

De beleidslijn geeft richting.

Aan ons om te kijken waar wij staan
en stappen te zetten in de richting van de beleidslijn.

Daarvoor zullen we kritisch kijken naar de eigen situatie én keuzes maken opdat onze geloofsgemeenschappen vitale plekken van Godsontmoeting kunnen zijn.

EUCHARISTISCHE GEMEENSCHAP: KAN DAT?

Doelstellingen

- Begrijpen dat 'eucharistische gemeenschap' niet samen hoeft te vallen met de parochiegrenzen.
- Inzien dat christenen op allerlei wijzen gemeenschap vormen en dat de eucharistische gemeenschap daar één van is.
- Inzien dat afstanden relatief zijn.

Benodigheden

Voorafgaande kennismaking met de beleidslijn is wenselijk

Tijd: ± 40min.(5' inleiding + 15' groepswerk + 10' plenum).

Werkblad per deelnemer.

Werkwijze

- 1 De gespreksleider verduidelijkt het doel van (dit deel van) de vergadering, aan de hand van twee verhalen uit het dagelijkse leven die het begrip 'eucharistische gemeenschap' verduidelijken.
- 2 Bespreking casus 1
Casus 1 wordt:
 - a voorgelezen
 - b in de grote groep besproken.Mogelijke vraag hierbij: Herkent u uzelf of anderen in deze casus? Zo ja, hoe?
- 3 Bespreking van casus 2
 - a Casus 2 wordt voorgelezen.

- b De gespreksleider merkt op dat er in deze casus sprake is van verschillende ontmoetingen tussen christenen. Hij nodigt uit deze ontmoetingen in de tekst te onderlijnen.
 - c De deelnemers noemen de verschillende ontmoetingen op. Zo mogelijk worden de antwoorden op een flap geschreven.
 - d De groep wordt verdeeld in kleine groepen. Elk groepje denkt na over de vraag "Heeft u ook zulke ontmoetingen met andere christenen? Zo ja, hoe ervaart u dat? Zo nee, waarom niet?"
- 4 De gespreksleider besluit (dit deel van) de vergadering met het voorlezen van §4 van de beleidslijn (blz. 4) en het samenvatten van de kanttekeningen hierbij (blz. 12). De gespreksleider geeft aan dat de beleidslijn uitdaagt om, net als André, andere christenen over parochiegrenzen heen te ontmoeten, ook tijdens de wekelijkse eucharistieviering. Christenen vormen op deze wijze een bijzondere vorm van gemeenschap, namelijk een 'eucharistische gemeenschap'.

Casus 1

Albert speelt bij de fanfare. Elke dag oefent hij om nog beter schuiftrumpet te kunnen spelen. Soms gaat hij naar Frans, een trombonespeler die enkele straten verder woont. Samen spelen ze prachtige stukken. Ze leren echt van elkaar. Af en toe is er in hun dorp een groot feest. Dan wordt de fanfare iedere keer weer gevraagd. En ze spelen niet alleen klassieke stukken maar ook moderne. Mensen vinden het fijn dat zij laten zien wat zij kunnen.

Nu Albert met pensioen is en wat meer tijd heeft, wil hij nog beter leren spelen op zijn schuiftrumpet. Hiertoe volgt hij les. Om de veertien dagen gaat hij twee dorpen verder, waar een leraar trompet woont, die hem de knepen van het vak leert. Eenmaal per week oefent hij met de fanfare. Daarvoor moet hij 10 km verder. Iedere keer kijkt hij ernaar uit. Het is gewoon geweldig om samen met anderen te kunnen spelen. Wat er dan gebeurt is veel mooier en intenser dan je ooit zou kunnen bedenken. Eens per jaar organiseert één van de fanfares uit de provincie een concours. Dat is een ware happening.

Casus 2

André is ook een bezige bij, maar dan op een ander terrein. André is een enthousiaste christen. Elke dag beleeft hij bewust. Elke avond dankt hij God, in een moment van stilte, voor al het goede dat hem gegeven is. Soms gaat hij naar Jean, een medechristen die enkele straten verder woont. Ze trekken een fles wijn open en filosoferen over het leven; ze spreken over de politiek en de Kerk en hoe je gelukkig kan leven zoals 'die van hierboven' het bedoeld heeft. Het doet hem deugd om zo met een ander te praten. Elk jaar organiseert de federatie een feest en soms is er een groot dorpsfeest. Dan weten ze Albert en André wel te vinden; Albert voor de fanfare, André om te helpen en ook om een woordje te doen – want hij kan het zo goed zeggen. Dan vertelt hij over de mensen die hij tegenkomt en hoe ze hem veel vertellen over het leven.

Iedere week ontmoet hij andere christenen tijdens de eucharistieviering. Met zijn vrouw en met Jean en zijn vrouw gaat hij met de wagen of de fiets naar de kerk in een dorp 8 km verder. Ze luisteren er naar het woord van God. De priester duidt de woorden die al zo lang worden doorverteld. Samen bidden en zingen ze en de priester breekt en deelt het brood zoals Jezus dat deed bij het Laatste Avondmaal.

Vorig jaar werd er een geloofscursus georganiseerd. Dat was nu eens boeiend: hij leerde God zien in deze tijd en begreep nu hoe het komt dat leven en geloof zo goed bij elkaar aansluiten. André wilde er meer van weten en heeft zich aangesloten bij een bijbelgroep. Daarvoor moet hij ongeveer 6 km rijden. Iedere keer kijkt hij ernaar uit. Het is gewoon geweldig om samen met anderen te kunnen nadenken over hoe vandaag te geloven en er iets mee te doen. Wat er dan gebeurt, is veel mooier en intenser dan je ooit zou kunnen bedenken.

EEN DENKOEFFENING OVER DE EUCHARISTIEVIERINGEN OP ZONDAG EN ZATERDAGAVOND IN ONZE FEDERATIE

Doelstellingen

- Kritische kijk op het liturgisch aanbod in het weekend.
- Onderlinge gelijkenissen en verschillen in aanbod tussen parochies van de federatie bespreekbaar maken.
- Suggesties geven om toekomstgericht op zondag te vieren.

Benodigheden

Voorafgaande kennismaking met de beleidslijn is wenselijk.

- Voor elke deelnemer een werkblad (blz. 36 e.v.).
- Voor elke deelnemer een overzicht van het liturgisch aanbod in de federatie.

Hiervoor zal vooraf een schema gemaakt worden, zoals bijv. onderstaand.

Naam parochie	Zaterdagavond	Zondag
	...u	...u
	...u	...u
	...u	...u
	...u	...u

Tijd: ±60 min. (10' inleiding + groepsindeling, 30' groepsgesprek, 20' plenum).

Werkwijze

Inleiding op de denkoefening

- 1 De gespreksleider verduidelijkt het doel van dit deel van de vergadering, nl. enerzijds zicht krijgen op het aanbod aan eucharistievieringen in de federatie en anderzijds de eigen situatie vergelijken met de krijtlijnen die de beleidslijn "Eucharistie vieren op zondag" aangeeft.
- 2 De gespreksleider overloopt met de deelnemers:
 - a het schema met het liturgisch aanbod in het weekend;
 - b de vragen van het werkblad.
- 3 De gespreksleider verdeelt de groep in groepjes van ongeveer 5 mensen.

Bespreken van het overzicht

- 1 Groepsgesprek
 - a Het werkblad wordt behandeld.
 - b Op het einde van het groepsgesprek noteert elke deelnemer wat hij/zij wil onthouden.
 - c In de kleine groep formuleert men enkele zinnen die zullen worden meegedeeld aan de grote groep.
- 2 Plenaire bespreking
 - a Inbreng van de groepjes.
 - b Samen nadenken over:
 - wat moet worden aangepakt;
 - wat nog verder besproken kan worden.

Werkblad bij

”Een denkoefening over de eucharistievieringen op zondag en zaterdagavond in onze federatie”

Als u het schema bekijkt van alle weekendvieringen in uw federatie, wat valt dan op?

Onderstaande vragen kunnen een hulp zijn om kritisch te kijken naar de situatie.

Het aantal vieringen

Staat het aantal vieringen in verhouding tot het aantal gelovigen dat naar de vieringen komt?

Valt eraan te denken het aantal vieringen te verminderen om zo het aanbod in overeenstemming te brengen met de vraag?

 Zo ja, waarom?

 Zo nee, waarom niet?

Hoe zou men in uw parochie reageren op een dergelijk voorstel?

Het moment van de vieringen

Zijn er in uw federatie vieringen die op hetzelfde moment doorgaan?

Valt eraan te denken om de vieringen te laten samenvallen en op één van de plaatsen de viering te laten doorgaan?

 Zo ja, waarom?

 Zo nee, waarom niet?

Hoe zou men in uw parochie reageren op een voorstel hierover?

De doelgroep van de vieringen

Zijn er in uw federatie verschillende vieringen voor een specifieke doelgroep?

Valt eraan te denken om dit soort vieringen grensoverschrijdend te organiseren?

Zo ja, waarom?

Zo nee, waarom niet?

Hoe zou men in uw parochie reageren op een dergelijk voorstel?

De voorganger van de viering

In hoeveel vieringen per weekend gaat elke priester voor?

Valt er een schema te bedenken waarbij elke priester maximum in drie vieringen voorgaat?

Zo ja, hoe zou dat er dan uitzien?

Zo nee, waarom niet?

Hoe zou men in uw parochie reageren op een voorstel hierover?

De medewerkers bij de vieringen

Zijn er in elke viering voldoende medewerkers (kosters, lectors, collectanten)?

Valt eraan te denken om elkaar over de grenzen te helpen?

Welke voordelen biedt dit grensoverschrijdend werken?

Wat maakt het moeilijk?

EUCHARISTISCHE GEMEENSCHAP: WAAR REEDS AANWEZIG?

Doelstellingen

- De term 'eucharistische gemeenschap' begrijpen.
- Al aanwezige momenten van eucharistische gemeenschap benoemen.
- Andere mogelijkheden kunnen opnoemen waar eucharistische gemeenschap mogelijk is.
- Bereid zijn om de 'eucharistische gemeenschap' te bevorderen.

Benodigdheden

Voorafgaande kennismaking met de beleidslijn is wenselijk.

Werkblad per deelnemer (blz. 40 e.v.).

Tijd: ± 50 min (10' inleiding + 30' groepswerk + 10' plenum).

Werkwijze

- 1 Inleiding door de gespreksleider.
Wat wordt bedoeld met grensoverschrijdende 'eucharistische gemeenschap'? (blz. 3, 4 en 9, 12).
- 2 Groepswerk aan de hand van het werkblad.
- 3 Plenaire bespreking.

1 Wat zegt de beleidslijn?

“Waar ... niet elke ‘zondag’ de eucharistie wordt gevierd, wordt geen vervangende gebedsdienst gehouden. De gelovigen worden uitgenodigd om ook in de andere kerken van de federatie hun ‘eucharistische gemeenschap’ als een thuis te beleven. (Beleidslijn §4, blz. 4)”

2 Hoe is de situatie in onze federatie?

In de parochies van onze federatie zijn op bepaalde momenten al grensoverschrijdende vieringen. Welke?

Moment	Plaats

3 Hoe worden deze grensoverschrijdende vieringen ervaren?

Wij hebben goede ervaringen met de huidige grensoverschrijdende vieringen → positief want ...

Wij hebben slechte ervaringen met de huidige grensoverschrijdende vieringen → negatief want ...

positief want...	negatief want...

- 4 **Zijn er nog andere momenten in (parochies van) onze federatie waarop we gezamenlijke vieringen kunnen houden?**

EUCHARISTISCHE GEMEENSCHAP

WELKE PAROCHIE IS WAAR STERK IN?

WAAR IS SAMENWERKEN WENSELIJK?

Doelstellingen

- Kritische kijk op eigen liturgisch aanbod.
- Erkennen van de sterktes van de andere parochie(s) in de federatie.
- Mogelijkheden formuleren van samenwerken over parochiegrenzen heen.

Benodigheden

Voorafgaande kennismaking met de beleidslijn is wenselijk.

Voorafgaande bijeenkomst van het parochieteam van elke parochie om het analyse-instrument in te vullen (zie "werkwijze van het voorwerk in het parochieteam" hieronder).

- Per deelnemer een overzichtsblad van de sterktes van alle parochies.
- Per deelnemer een werkblad 3.

Tijd: ±60 min. (10' inleiding en groepsindeling, 30' groepsgesprek, 20' plenum).

Werkwijze van het voorwerk in het parochieteam

De parochieteamvoorzitter leidt de avond in.

Tijdens dit deel van de vergadering gaan we ons eigen liturgisch aanbod kritisch onder de loep nemen aan de hand van een analyse-instrument. Voor verschillende aspecten van de liturgie (bijv. het aantal koren, de aandacht voor kinderen, het onderhoud van de kerk, de vorming van vrijwilligers, ...) worden een aantal mogelijkheden aangegeven die corresponderen met een score. Het is de bedoeling dit analyse-instrument zo oprecht mogelijk in te vullen om zo een goed zicht te krijgen op het functioneren van de liturgie in onze parochie. Wij bespreken elk van de aspecten en geven een score. Later worden onze gege-

vens doorgegeven aan de voorzitter van de federatieraad. Hij/zij zal de gegevens van alle parochies van onze federatie in een overzicht bijeenbrengen. Bij de eerstvolgende federatieraad is dit overzicht het uitgangspunt voor een gezamenlijk gesprek.

De parochieteamvoorzitter bespreekt met de teamleden de verschillende vragen (zie "Werkblad 1" blz. 44 e.v.), overlegt welke score het best overeenkomt met de feitelijke situatie en noteert de punten op het 'puntenblad' (zie "Werkblad 2" blz. 55).

De voorzitter van elk parochieteam bezorgt het puntenblad aan de voorbereidingsgroep van de federatieraad.

Werkwijze bij de bespreking in de federatieraad

De voorbereidingsgroep van de federatieraad maakt een overzichtsblad met de scores van alle parochies naast elkaar, bijv. zoals werkblad 2 (blz. 55) met per parochie kolom 2 en 3. Voor elke deelnemer wordt een kopie van dit overzicht gemaakt.

De gespreksleider leidt (dit deel van) de bijeenkomst in aan de hand van §3 en §4 van de beleidslijn (blz. 3 en 4) en de kanttekeningen hierbij (blz. 9 en 12). In deze tekst wordt aangegeven hoe parochies kunnen omgaan met een tekort aan verbondenheid tussen parochianen, een tekort aan kwaliteit van de eigen eucharistieviering en/of een tekort aan priesters, door samen met de buur(t)parochie een eucharistische gemeenschap te vormen.

Kort vat de gespreksleider samen wat aan deze bijeenkomst voorafging en overloopt met de deelnemers het overzichtsblad met de scores van alle parochies.

De gespreksleider deelt "Werkblad 3" uit (blz. 56) en overloopt dit met de groep. De groep wordt in kleinere gespreksgroepen opgesplitst.

Werkblad 1 bij

“Eucharistische gemeenschap: Welke parochie is waar sterk in? Waar is samenwerken wenselijk?”

(m.b.v. STASSEN, "Geloof in de toekomst. Samenwerking van parochies als instrument van vitalisering", Zoetermeer, 2002, blz. 94-96).

De viering

Gods aanbod: omgang met de Schrift

10	In elke eucharistieviering zijn er drie lezingen: de eerste lezing uit het Oude Testament of de Handelingen, de tweede lezing uit de Brieven en de derde is het Evangelie.
8	In elke eucharistieviering zijn er twee lezingen: de eerste lezing en de evangelielezing.
6	In de sommige eucharistievieringen klinkt enkel het Evangelie en een niet-Bijbelse lezing.
4	In de meeste eucharistievieringen klinkt enkel het Evangelie en een niet-Bijbelse lezing.
1	In de meeste eucharistievieringen klinkt enkel een niet-Bijbelse lezing.

Ons antwoord: lied en gebed

10	In de alle eucharistievieringen bidt en zingt de gemeenschap, ondersteund door een koor of cantor, gebeden en liederen in overeenstemming met de lezingen en de tijd van het jaar.
9	In de meeste eucharistievieringen bidt en zingt de gemeenschap, ondersteund door een koor of cantor, gebeden en liederen in overeenstemming met de lezingen en de tijd van het jaar.
6	In de meeste eucharistievieringen bidt en zingt de gemeenschap, ondersteund door een koor of cantor, gebeden en liederen die favoriet zijn, maar niet aangepast aan de tijd van het jaar.

4	In de meeste eucharistievieringen wordt niet gezongen door de gemeenschap, wel wordt er mee gebeden.
1	In geen enkele eucharistieviering wordt mee gebeden en gezongen door de gemeenschap.

Koren

Werking

10	De parochie heeft meerdere koren (volwassenen, jongeren, jeugd) die ieder een vaste dirigent en organist(en) hebben.
9	De parochie heeft één koor.
7	Idem als bij 10, maar schaarste in koorleden (bijv. minder dan 5 leden).
6	Idem als bij 9, maar schaarste in koorleden.
5	De parochie heeft een koor met te weinig leden, er zijn regelmatig problemen voor wat betreft de bezetting van de functies van dirigent en/of organist(en).
4	De parochie heeft geen koor.

Vorming

10	De dirigent en/of koorleden doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel, inleiding door iemand van het federatieteam) en gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
8	De dirigent en/of koorleden gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
6	De dirigent en/of koorleden doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam).
4	De dirigent en/of koorleden krijgen teksten mee die zij thuis kunnen lezen.
1	Er is geen enkele vorm van studie of vorming.

Kinderen

Kinderopvang

10	De parochie organiseert wekelijks kinderopvang voor minimaal tien kinderen.
9	De parochie organiseert eens in de twee weken kinderopvang voor minimaal tien kinderen.
8	De parochie organiseert maandelijks kinderopvang voor minimaal tien kinderen.
7	De parochie organiseert maandelijks kinderopvang voor minder dan tien kinderen.
6	De parochie organiseert sporadisch kinderopvang.
1	De parochie zorgt niet voor kinderopvang tijdens de liturgische vieringen.

Kindernevendiensten

10	De parochie kent wekelijks een kindernevendienst waar minimaal tien kinderen komen en die wordt georganiseerd door een vitale werkgroep.
9	Idem als 10, eens in de twee weken of maandelijks.
8	De parochie kent wekelijks een kindernevendienst waar minder dan tien kinderen komen en die wordt georganiseerd door een vitale werkgroep.
7	De parochie kent onregelmatig een kindernevendienst waar meer dan tien kinderen komen en die wordt georganiseerd door een vitale werkgroep.
6	De parochie kent onregelmatig een kindernevendienst waar minder dan tien kinderen komen en die wordt georganiseerd door enkele los-vaste krachten gedaan.
1	De parochie kent geen kindernevendienst.

Gezinsvieringen

10	De parochie kent acht of meer gezinsvieringen per jaar.
9	Zes vieringen per jaar.
8	Vier vieringen per jaar.
7	Twee vieringen per jaar.
6	Eenmaal per jaar een viering.
1	Geen gezinsvieringen.

Aandacht voor kinderen in de gewone liturgie

10	In de gewone viering worden kinderen altijd op een bijzondere wijze betrokken bij de liturgie (vredeswens, rond het altaar komen staan).
8	In de gewone viering worden kinderen vaak op een bijzondere wijze betrokken bij de liturgie (vredeswens, rond het altaar komen staan).
6	Er liggen kleurplaten, kinderbijbels in de kerk die de kinderen mogen gebruiken.
1	Er wordt geen aandacht besteed aan kinderen die naar de vieringen komen.

Vorming

10	De mensen van de kindernevendienst en/of gezinsvieringen doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen een artikel, ingeleid door iemand van het federatieteam) en gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
8	De mensen van de kindernevendienst en/of gezinsvieringen gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
6	De mensen van de kindernevendienst en/of gezinsvieringen doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam).

4	De mensen van de kindernevendienst en/of gezinsvieringen krijgen teksten mee die zij thuis kunnen lezen.
1	Er is geen enkele vorm van studie of vorming.

Kosters en collectanten

Werking

10	De parochie beschikt over twee of meer kosters en meer dan zes collectanten.
9	De parochie beschikt over twee of meer kosters en drie of meer collectanten.
8	De parochie beschikt over een koster en drie of meer collectanten.
7	De parochie beschikt over een koster en minder dan drie collectanten.
5	De parochie beschikt over een koster en heeft geen vaste collectant.
4	De parochie beschikt over één collectant en heeft geen vaste koster.
1	De parochie beschikt niet over collectanten, noch over een vaste koster.

Vorming

10	De kosters doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam) en gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
8	De kosters gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
6	De kosters doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam).
4	De kosters krijgen teksten mee die zij thuis kunnen lezen.

1	Er is geen enkele vorm van studie of vorming.

Liturgische werkgroep

Werking

10	De liturgische stuurgroep bestaat uit minstens 4 leden en coördineert de liturgie in de parochie. Er zijn verschillende (ad hoc) werkgroepen.
8	De liturgische werkgroep bestaat uit minstens 4 leden, coördineert de liturgie in de parochie en draagt zelf zorg voor alle vieringen.
6	De liturgische werkgroep verzorgt maandelijks de vieringen.
4	De liturgische werkgroep verzorgt enkele keren per jaar de vieringen.
1	Er is geen liturgische werkgroep.

Vorming

10	De liturgische werkgroep doet minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam) en gaat minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
8	De liturgische werkgroep gaat minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
6	De liturgische werkgroep doet minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam).
4	De leden van de liturgische werkgroep krijgen teksten mee die zij thuis kunnen lezen.
1	Er is geen enkele vorm van studie of vorming.

Lectoren liturgie

Werking

10	De parochie beschikt over meer dan vijf deskundige (gevormde) lectoren. Als zij lezen is de lezing altijd zeer goed verstaanbaar.
9	De parochie beschikt over drie tot vijf deskundige (gevormde) lectoren. Als zij lezen is de lezing altijd zeer goed verstaanbaar.
8	De parochie beschikt over meer dan vijf deskundige (gevormde) lectoren. Als zij lezen is de lezing meestal goed verstaanbaar.
7	De parochie beschikt over één of twee deskundige lectoren. Als zij lezen is de lezing altijd zeer goed verstaanbaar.
3	De parochie beschikt over één of twee deskundige lectoren. Als zij lezen is de lezing meestal zeer goed verstaanbaar.
1	De parochie beschikt in het geheel niet over lectoren.

Vorming

10	De lectoren doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam) en gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
8	De lectoren gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
6	De lectoren doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam).
4	De lectoren krijgen teksten mee die zij thuis kunnen lezen.
1	Er is geen enkele vorm van studie of vorming.

Misdienaars en acolieten

Werking

10	De parochie beschikt over meer dan tien misdienaars en acolieten.
8	De parochie beschikt over meer dan zes misdienaars en acolieten.
6	De parochie beschikt over meer dan twee misdienaars en acolieten.
5	De parochie beschikt over één of twee misdienaars en acolieten.
1	De parochie heeft geen misdienaars en acolieten.

Vorming

10	De misdienaars en acolieten doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam) en gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
8	De misdienaars en acolieten gaan minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
6	De misdienaars en acolieten doen minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam).
4	De misdienaars en acolieten krijgen teksten mee die zij thuis kunnen lezen.
1	Er is geen enkele vorm van studie of vorming.

Gastvrijheid

Voor de viering

10	Aan het kerkportaal staan enkelen die allen welkom heten. Er is een liturgieboekje voor wie niet vertrouwd is met de viering.
8	Er is een liturgieboekje voor wie niet vertrouwd is met de viering.
7	Parochianen benaderen mensen die nieuw zijn in de liturgie.
5	Er wordt nagedacht over hoe gastvrij de vieringen zijn en/of een plakkaat aan de kerkdeur aangeeft wanneer er vieringen zijn.
1	Gastvrijheid is geen onderwerp van gesprek.

Ontmoetingsmoment na de viering

10	Na elke viering wordt er door een groep aanwezigen spontaan nagepraat (ongeveer gedurende een half uur).
9	Eens per twee weken kan men na de viering koffie drinken, hiervan wordt goed gebruik gemaakt.
8	Eens per maand kan men na de viering koffie drinken, hiervan wordt goed gebruik gemaakt.
7	Onregelmatig kan men na de viering koffie drinken, hier wordt goed gebruik van gemaakt.
6	Onregelmatig kan men na de viering koffie drinken, hier wordt niet echt veel gebruik van gemaakt.
1	Er is geen gelegenheid om na de viering koffie te drinken.

Aankleding van het kerkgebouw

Werking

10	Er is een groep van minstens 8 mensen die, in ploegen, wekelijks zorgt voor de aankleding van de kerk aangepast aan de liturgie van die zondag (kleurgebruik, bloemversiering, prenten, beelden, geuren, ...).
9	Er is een groep die wekelijks zorgt voor de aankleding van de kerk aangepast aan de liturgie van die zondag (kleurgebruik, bloemversiering, prenten, beelden, geuren, ...).
7	Er is een groep die regelmatig zorgt voor de aankleding van de kerk aangepast aan de liturgie van die zondag (kleurgebruik, bloemversiering, prenten, beelden, geuren, ...).
6	Er is een groep die enkele malen per jaar zorgt voor de aankleding van de kerk aangepast aan de liturgie van die zondag (kleurgebruik, bloemversiering, prenten, beelden, geuren, ...).
5	Er is een persoon die regelmatig zorgt voor de aankleding van de kerk aangepast aan de liturgie van die zondag (kleurgebruik, bloemversiering, prenten, beelden, geuren, ...).

Vorming

10	De werkgroep aankleding/bloemversiering doet minstens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam) en gaat minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
8	De werkgroep aankleding/bloemversiering gaat minstens 2x per jaar naar een scholing buiten de eigen federatie.
6	De werkgroep aankleding/bloemversiering doet min-

	stens 2x per jaar aan studie (lezen van een artikel ingeleid door iemand van het federatieteam).
4	De leden van werkgroep aankleding/bloemversiering krijgen teksten mee die zij thuis kunnen lezen.
1	Er is geen enkele vorm van studie of vorming.

Onderhoud van het kerkgebouw

10	Er zijn verschillende onderhoudsploegen die om beurten minstens maandelijks zorgen voor het onderhoud van de kerk.
8	Er één onderhoudsploeg die minstens maandelijks zorgt voor het onderhoud van de kerk.
6	Er zijn verschillende onderhoudsploegen die om beurten regelmatig zorgen voor het onderhoud van de kerk.
5	Er is een onderhoudsploeg die regelmatig zorgt voor het onderhoud van de kerk.
1	Er is geen onderhoudsploeg.

Werkblad 2 bij

“Eucharistische gemeenschap:

Welke parochie is waar sterk in?

Waar is samenwerken wenselijk?”

onderwerp	Punten	
	werking	vorming
De viering: Gods aanbod		
Ons antwoord		
Koren		
Kinderen/gezinnen: kinderopvang		
kindernevendiensten		
gezinsvieringen		
Kosters en collectanten		
Liturgische werkgroep		
Lector		
Misdienaars/acolieten		
Gastvrijheid: Voor de viering		
Ontmoetingsmomenten na viering		
Aankleding van de ruimte		
Onderhoud van het kerkgebouw		

- 1 Als u ‘de puntenkaart’ van de parochies uit uw federatie bekijkt, zullen u een aantal dingen opvallen.

Om hierover vlot te kunnen spreken, is het goed bij elk van de onderdelen (De viering, Koren, Kinderen/gezinnen, Kosters en collectanten, Liturgische werkgroep, Lector, Misdienaars/acolieten, Gastvrijheid, Aankleding van de ruimte) onderstaande vragen te stellen.

- a Welke sterke punten vallen op in uw parochie?
 - b Welke sterke punten vallen op in de andere parochies?
 - c Welke zwakke punten vallen op in uw parochie?
 - d Welke zwakke punten vallen op in de andere parochie?
- 2 Hoe kunnen de parochies elkaar helpen?
- 3 Met de wetenschap dat op termijn slechts één priester zal aangesteld zijn in deze federatie en het werk doenbaar moet blijven (o.a. voorgaan in niet meer dan drie weekendvieringen per weekend), zullen ook in deze federatie een aantal knopen moeten worden doorgehakt. Wat stelt u, als wijze man/vrouw, voor?

EEN DENKOEFFENING OVER HET AANTAL VIERINGEN IN DE WEEK IN ONZE FEDERATIE

Doelstellingen

- Kritische kijk op eigen liturgisch aanbod tijdens de week.
- Onderlinge gelijkenissen en verschillen tussen parochies van de federatie bespreekbaar maken.
- Suggesties geven voor toekomstgerichte verdeling van de vieringen door de week.

Benodigheden

Voorafgaande kennismaking met de beleidslijn is wenselijk.

Voorwerk: inventaris van alle vieringen in de week in de federatie, bijv. volgens onderstaande tabel.

Naam parochie	Uren					
	Ma Mo.-Av.	Di Mo.-Av.	Wo Mo.-Av.	Do Mo.-Av.	Vr Mo.-Av.	Zat. Mo.

Werkblad (blz. 60) per deelnemer.

Tijd: ± 60 min. (10' inleiding en groepsindeling, 30' groepsgesprek + 20' plenum).

Werkwijze

Inleiding op de denkoefening

In de beleidslijn staat: "***Waar mogelijk wordt op de weekdagen – eventueel afwisselend in de federatie – dagelijks de eucharistie gevierd. Dit houdt rekening met de spiritualiteit van de priester en met de terechte verwachtingen van de gelovigen.***" (blz. 4) Verdere uitwerking hiervan in de kanttekening bij §7 (blz. 16).

- 1 De gespreksleider geeft het doel aan van dit deel van de vergadering, nl. enerzijds zicht krijgen op het aanbod van vieringen in de week in de federatie en anderzijds de eigen situatie vergelijken met de krijtlijnen die de beleidslijn "Eucharistie vieren op zondag" aangeeft.
- 2 De gespreksleider overloopt met de deelnemers:
 - a het schema met de doordeweekse vieringen;
 - b de vragen van het werkblad.
- 3 De gespreksleider verdeelt de groep in groepjes van ± 5 mensen.

Bespreken van het overzicht

- 1 Groepsgesprek
 - a Het werkblad (blz. 60) wordt behandeld.
 - b Op het einde van het groepsgesprek noteert elke deelnemer wat hij/zij wil onthouden.
 - c In de kleine groep formuleert men enkele zinnen die zullen worden meegedeeld aan de grote groep.
- 2 Plenaire bespreking
 - a Inbreng van de groepjes.
 - b Samen nadenken over:
 - wat moet worden aangepakt;
 - wat nog verder kan worden besproken.

Werkblad bij

“Een denkoefening over het aantal vieringen in de week in onze federatie”

Als u het schema bekijkt van alle doordeweekse vieringen in uw federatie, wat valt dan op? Onderstaande vragen kunnen een hulp zijn om kritisch te kijken naar de situatie.

Het aantal vieringen

Zijn de vieringen goed verdeeld over de verschillende geloofsgemeenschappen in uw federatie?

 Zo ja, kunt u verklaren hoe dat komt?

 Zo nee, zijn er redenen waarom deze verdeling ongelijk is?

Valt eraan te denken de vieringen te herschikken, om zo het aanbod te spreiden over alle parochies van de federatie?

 Zo ja, waarom?

 Zo nee, waarom niet?

Het moment van de viering

Wat valt u op als u naar de uren van de vieringen kijkt?

Zouden de uren anders kunnen? En waarom zou dat dan beter zijn?

De doelgroep van de viering

Wie komt er naar deze doordeweekse vieringen?

Is het haalbaar om hen uit te nodigen aan te sluiten bij een viering in een naburige parochie?

Aan welke voorwaarden moet dan voldaan worden?

De voorganger van de viering

Wie zijn de voorgangers in de doordeweekse vieringen?

In hoeveel vieringen per week gaat elke priester voor?

De vorm van viering in de week

Zijn er gebedsvieringen?

 Zo ja, wie gaat erin voor?

 Hoe worden ze ervaren door de kerkgangers?

 Zo nee, wat houdt de parochie/federatie tegen?

BIDDEND AFSLUITEN

Dat wij U vertrouwen, Vader
dat wij U geloven op uw woord
is niet verwonderlijk.
Maar dat U uw woorden en gebaren,
uw liefde,
aan ons hebt durven toevertrouwen,
dat is een wonder!

Wat is de mens dat U aan hem denkt?
Een mensenkind
dat U hem in staat stelt
uw wereld te bewerken
en te bewaren?
Dat U hem geroepen hebt
mens van liefde te worden
zoals Jezus dat was?

Niets kunnen wij op eigen kracht.
Niets brengen wij tot stand
als U niet met ons bent.

Zegen ons dan, drie-ene God,
Vader, Zoon en Geest.
Zegen en bewaar ons,
laat uw aangezicht over ons schijnen,
wees ons genadig.
Keer uw aangezicht naar ons
en geef ons vrede!

(Gebedskaart 'Geroepen om te vieren', p.7)

Suggesties voor een iets langer bezinningsmoment

Een lied

ZJ 545 "Wij willen samen vieren" of
ZJ 420 "Aan wat op aarde leeft" of
ZJ 418 "Zingt voor de Heer van liefde en trouw"

Een Bijbeltekst

Lc 22, 14-22 of
Hnd 2, 41-42 of
1 Kor 11, 17-26

En om af te sluiten bovenstaand gebed.

Foto op de kaft: “In Zijn stroming”
kunstwerk van E.H. Oktaaf Rutten

Deze brochure werd samengesteld door het Parochievicariaat van het Bisdom Hasselt

Verantwoordelijke uitgever:

VZW PASTORAAL INFORMATIECENTRUM
Tulpinstraat 75, 3500 Hasselt

D/2006/1671/8